

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงิน ศึกษาการจัดส่งรายงานประจำปี และศึกษา เปรียบเทียบการแสดงผลการดำเนินงานประจำปี และหมายเหตุประกอบงบการเงินระหว่างบริษัท จดทะเบียนในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาจาก รายงานประจำปีและงบการเงินประจำปี ในปีพ.ศ.2545 และพ.ศ. 2546 เพื่อทราบถึงลักษณะการ เปิดเผยข้อมูลในกลุ่มบริษัทดังกล่าว โดยมีแบบ 56-2 (รายงานประจำปี)และมาตรฐานการบัญชีเป็น เกณฑ์ในการศึกษา ในส่วนแบบ 56-2 (รายงานประจำปี) เป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดการเปิดเผย ข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องปฏิบัติตาม เช่นเดียวกับมาตรฐานการบัญชีที่ระบุให้ ทุกกิจการต้องปฏิบัติตาม ในส่วนของมาตรฐานการบัญชี มีแนวทางในการปฏิบัติที่กล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลไว้เฉพาะเรื่อง และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับข้อมูลที่ต้องแสดงในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้ คือ กลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีประชากรในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 10 บริษัทและในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 11 บริษัท

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 การจัดส่งรายงานประจำปี

การจัดส่งรายงานประจำปีมีการพัฒนารูปแบบให้ดีขึ้นและง่ายต่อการนำไปใช้ยิ่งขึ้น โดยมีการ จัดส่งรูปเล่มเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษและCD-ROM มากขึ้น ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้ ในปีพ.ศ.2545 มีการจัดทำรูปเล่มรายงานประจำปีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีจำนวน 6 บริษัท ในขณะที่ปีพ.ศ. 2546 มีการจัดทำรูปเล่มรายงานประจำปีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 8 บริษัทโดยบริษัทที่มีการแสดงผลการเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจากปี พ.ศ.2545 คือ บริษัท อาปิโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไทยสแตนเลย์การไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) นอกจากนี้ยังมี

การจัดส่งในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยในปีพ.ศ. 2545 มีการจัดส่งในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 บริษัท ในปีพ.ศ. 2546 มีเพิ่มขึ้นเป็น 5 บริษัท โดยบริษัทที่จัดส่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมจากปี พ.ศ.2545 คือ บริษัท สวีเดนมอเตอร์ส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ฮิวฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)

5.1.2 การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

จากการศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ทั้งในปีพ.ศ.2545 และพ.ศ.2546 พบว่ารายงานประจำปี พ.ศ.2545และ 2546 ของแต่ละบริษัท ไม่มีความแตกต่างระหว่างกันมากนัก มีเพียง กลุ่มผลิตและจำหน่ายอะไหล่รถยนต์ ซึ่งประกอบด้วย บริษัท อาปีโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน) ที่ค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนออย่างเห็นได้ชัด คือ ในปีพ.ศ.2545 บริษัท เพิ่งเริ่มจดทะเบียนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ รายการที่เปิดเผยข้อมูลจะเป็นรายการที่สร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่บริษัท ไม่ว่าจะเป็น เป้าหมายการดำเนินงาน, บุคลากรและผลตอบแทนพนักงาน ,การวิจัยและพัฒนา นโยบายในการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม ,สรุปสัญญาที่สำคัญระหว่างบริษัท หรือบริษัทย่อยและบริษัทอื่น และ สิทธิประโยชน์และเงื่อนไขจากการได้รับการส่งเสริมการลงทุน แต่พบว่าในปีพ.ศ.2546 มีการลดการนำเสนอข้อมูลในส่วนดังกล่าวลง แต่มีการปรับปรุงการนำเสนอให้มีความชัดเจนและง่ายต่อความเข้าใจของผู้ใช้รายงานประจำปีมากขึ้น เช่น มีการแสดงพันธกิจ การแสดงรูปภาพคณะกรรมการ เป็นต้น

นอกจากนี้ทุกบริษัทในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์มีการจัดทำตามแบบ 56-2 (รายงานประจำปี) ตามข้อกำหนดการเปิดเผยข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นรายการดังต่อไปนี้ บุคคลอ้างอิงอื่น แนวโน้มภาวะอุตสาหกรรมและสภาพการแข่งขันในอนาคต การสรรหากรรมการและผู้บริหาร สรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในปีที่ผ่านมา การจัดหาผลิตภัณฑ์ ความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของการทำรายการระหว่างกัน และ ขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกัน

นอกจากนี้ บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการแสดงรายการเพิ่มเติมจากแบบ 56-2 (รายงานประจำปี) รายการในรายงานประจำปีที่เปิดเผยเพิ่มเติมจากแบบ 56-2 (รายงานประจำปี) มากที่สุด คือ สารจากประธานกรรมการ และ รายการที่เปิดเผยเพิ่มเติมน้อยที่สุด ได้แก่ นโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม และ สรุปสัญญาที่สำคัญระหว่างบริษัทหรือบริษัทย่อยและบริษัทอื่น

เมื่อศึกษาแยกตามกลุ่มตามลักษณะการประกอบกิจการ พบว่า ในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะการแสดงผลการดำเนินงานประจำปีที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) กลุ่มผลิตและจำหน่ายอะไหล่รถยนต์ ได้แก่ บริษัท อาปีโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน) ลักษณะเด่นที่พบคือมีการปรับปรุงการนำเสนอให้มีการกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่ายมากขึ้น โดยพยายามลดการเปิดเผยรายการที่ไม่จำเป็นลง และเปิดเผยรายการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช่มากขึ้น เช่น พันธกิจ และรูปภาพของคณะกรรมการบริษัท เป็นต้น

2) กลุ่มผลิตและจำหน่ายแบตเตอรี่ ซึ่งประกอบด้วย 2 บริษัท ดังนี้ 1.บริษัท ไทยสโตนเรจแบตเตอรี่ จำกัด (มหาชน) 2.บริษัท สยามกัณฑ์กรุป จำกัด (มหาชน) เนื่องจากกลุ่มธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจผลิตและจำหน่ายแบตเตอรี่ ซึ่งการผลิตสินค้าประเภทนี้ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างสูง มีเพียงบริษัท สยามกัณฑ์กรุป จำกัด (มหาชน) เท่านั้นที่คำนึงถึง รายการสิ่งแวดล้อมผลกระทบของวัตถุดิบที่มีผลต่อสุขภาพของพนักงานและสิ่งแวดล้อม และการจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท

3) กลุ่มผลิตเบาะและชิ้นส่วนหนังในยานยนต์ ซึ่งประกอบด้วย 1 บริษัท คือ บริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) รายการที่สำคัญที่แตกต่างจากกลุ่มบริษัทอื่นอย่างเห็นได้ชัดคือ เรื่องสิ่งแวดล้อม เนื่องจากบริษัทดังกล่าวมีลักษณะการดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมากเนื่องจากเป็นธุรกิจฟอกหนัง ปัจจัยสำคัญของโรงงานฟอกหนังคือ น้ำเสีย และมีการแสดงรายละเอียดในรายงานประจำปีจะแสดงถึงวิธีการกำจัดน้ำเสียที่เกิดขึ้น

4) กลุ่มผลิตยางนอกและยางในของยานยนต์ ซึ่งประกอบด้วย 3 บริษัท ดังนี้ 1.บริษัท กู๊ดเยียร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) 2.บริษัท ฮิวฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) 3.บริษัท อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้มีการแข่งขันค่อนข้างสูง การเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแข่งขันระหว่างบริษัทและจำเป็นต่อนักลงทุนในการใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน จากการศึกษาพบว่า บริษัท อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมที่มากกว่า 2 บริษัท อย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เป้าหมายการดำเนินงาน, บุคลากรและผลตอบแทนพนักงาน, การวิจัยและพัฒนา, นโยบายในการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม, สรุปสัญญาที่สำคัญระหว่างบริษัทหรือบริษัทย่อยและบริษัทอื่น, สิทธิประโยชน์และเงื่อนไขจากการได้รับการส่งเสริมการลงทุน และสิ่งแวดล้อม อาจเนื่องมาจากต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของนักลงทุน และการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมให้แตกต่างจากบริษัทอื่นอย่างมากจะช่วยให้ นักลงทุนตัดสินใจลงทุนได้ง่ายกว่า

5) กลุ่มขายและบริการหลังการขายยานยนต์ ซึ่งประกอบด้วย 3 บริษัท ดังนี้ 1.บริษัท สวีเดนมอเตอร์ส์ จำกัด (มหาชน) 2.บริษัท เอส.พี.ซูซูกิ จำกัด (มหาชน) 3. บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน) เนื่องจากการแข่งขันที่สูงของตลาดยานยนต์ แต่ละบริษัทจึงต้องแสดงรายการที่โดดเด่นและแตกต่างจากบริษัทอื่นเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดี และช่วยดึงดูดนักลงทุน จากการศึกษาพบว่าใน

กลุ่มนี้ ไม่มีความแตกต่างของการแสดงรายการในรายงานประจำปีมากนัก มีเพียงบริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน) ที่เสนอข้อมูลเรื่องการวิเคราะห์งบกระแสเงินสด เพื่อให้รายละเอียดประกอบแก่ผู้ใช้นั้น

6) กลุ่มผลิตและจำหน่ายหลอดไฟยานยนต์ ประกอบด้วย 1 บริษัท คือ บริษัท ไทยสแตนเลย์คาร์ไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทผู้ผลิตหลอดไฟยานยนต์และแม่พิมพ์ที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มบริษัทนี้คู่แข่งในตลาดค่อนข้างน้อย จึงทำให้บริษัทสามารถทำกำไรและรายได้ได้อย่างต่อเนื่อง จนในปีพ.ศ.2545และ2546 ได้รับรางวัลผลการดำเนินงานดีเด่น นอกจากนี้บริษัทยังมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง โดยนำเงินที่ได้จากการประกอบกิจการตอบแทนผู้สังคม คือ มีการจัดตั้ง มูลนิธิสแตนเลย์ไทย เพื่อให้การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กิจกรรมทางสังคมแล้วบริษัทยังใส่ใจในเรื่องความปลอดภัย คุณภาพ ในการทำงานจึงเกิดเป็นโครงการ 5ส.ซึ่งให้พนักงานในบริษัทมีส่วนร่วมในเรื่อง 5 ส. อย่างจริงจังและต่อเนื่อง กิจกรรมเหล่านี้เมื่อนำมาแสดงในรายงานประจำปีจะทำให้ภาพจน์ของบริษัทดีขึ้นในสายตาของนักลงทุนและประชาชนทั่วไป

5.1.3 การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

จากการศึกษางบการเงินของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ พบว่า ทุกบริษัทมีการจัดเรียงลำดับและแสดงรูปแบบงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงิน และ ประกาศของกรมทะเบียนการค้า เรื่องการกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินของบริษัทมหาชน

ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน จากการศึกษาพบว่ารายการตามมาตรฐานการบัญชีที่ถูกเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือ ชื่อที่อยู่บริษัท ลักษณะการประกอบธุรกิจ หลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินของบริษัทและงบการเงินรวม ข้อมูลที่ระบุว่าได้จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป นโยบายบัญชีที่สำคัญ (ได้แก่ เงินสด ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เงินลงทุน ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน การรับรู้รายได้ และรายการที่เกี่ยวข้องกัน) สินค้าคงเหลือ (ได้แก่ ราคาตามบัญชีของสินค้าแยกตามประเภทของสินค้า) ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (ได้แก่ วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา อายุการใช้งาน ราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสม จำนวนค่าเสื่อมราคาสะสมตอนต้นและปลายงวด รายการกระทบยอดราคาตามบัญชีระหว่างต้นและปลายงวด) จำนวนพนักงานทั้งหมดของบริษัท ณ วันสิ้นงวด รายการที่เกี่ยวข้องกัน (ได้แก่ ประเภทและลักษณะรายการค้า จำนวนเงิน) เหตุผลที่ต้องมีการสำรองตามกฎหมาย ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น (ได้แก่ ประมาณผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ลักษณะเหตุการณ์) เครื่องมือทางการเงิน (ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรม) และรายการตามมาตรฐานการบัญชีที่พบถูกเปิดเผยข้อมูล

น้อยที่สุดคือ ประเภทและจำนวนเงินค่าใช้จ่ายอื่น ลักษณะเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา และจำนวนปรับปรุงสำหรับงวดปัจจุบันและแต่ละงวดก่อนมีการนำเสนอ

นอกจากนี้ รายการเพิ่มเติมจากมาตรฐานการบัญชีที่บริษัทจดทะเบียนกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือ ค่าอธิบายเพิ่มเติมที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ และรายการที่มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมจากมาตรฐานการบัญชีที่น้อยที่สุด คือ เงินฝากธนาคารที่นำไปค้าประกัน และลักษณะเหตุการณ์และจำนวนเงินค่าปรับจากหนี้สินจากการถูกประเมินภาษีย้อนหลัง

เมื่อทำการศึกษาแยกตามกลุ่มตามลักษณะการประกอบกิจการ พบว่า ในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะการแสดงรายการในรายงานประจำปีที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) กลุ่มผลิตและจำหน่ายอะไหล่รถยนต์ ได้แก่ บริษัท อปโก้ ไฮเทค จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ.2546 มีการเปิดเผยรายการและเหตุผลของเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา เนื่องจากบริษัทพบว่า การเปลี่ยนแปลงการคิดค่าเสื่อมราคาจากเดิมวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานประมาณ 5 ปีเป็นวิธีจำนวนผลผลิต เพื่อช่วยสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้มากกว่า

2) กลุ่มผลิตและจำหน่ายแบตเตอรี่ ประกอบด้วย 2 บริษัท คือ 1.บริษัท ไทยสโตนเรจแบตเตอรี่ จำกัด (มหาชน) ในปีพ.ศ.2546 เนื่องจากบริษัทมีรายได้และค่าใช้จ่ายอื่นจำนวนหลายประเภท บริษัทจึงมีการแยกประเภทรายการดังกล่าวให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบ 2.บริษัท สยามกันท์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ในปีพ.ศ.2546 มีการลดการนำเสนอข้อมูลและลักษณะการประกอบธุรกิจ, จำนวนพนักงานและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานของบริษัทย่อยทั้งหมดซึ่งเคยเปิดเผยในปีพ.ศ.2545 ลง เนื่องจาก บริษัทอาจจะเห็นว่ารายการดังกล่าวเป็นเพียงรายการที่เพิ่มเติมจากมาตรฐานการบัญชี จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยมากนัก และการเปิดเผยดังกล่าวจะเพิ่มความยุ่งยากให้กับผู้ใช้และผู้จัดทำงบการเงิน อีกทั้งยังเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอีกค่อนข้างมาก

3) กลุ่มผลิตเบาะและชิ้นส่วนหนังในยานยนต์ ได้แก่ บริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ธุรกิจนี้ประสบปัญหาทางด้านสภาพคล่องเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ส่งผลทำให้บริษัทเกิดผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนจำนวนมาก บริษัทจึงมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนเพื่อให้ธุรกิจเกิดความอยู่รอด รายการที่เปิดเผยส่วนใหญ่จะเป็นรายการหนี้สิน,เงินกู้ยืม นอกจากนี้บริษัทยังมีการเปิดเผยหลักประกันที่บริษัทนำไปค้าประกัน ซึ่งจะต้องเปิดเผยให้ผู้ใช้งบการเงินทราบและเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสของการประกอบกิจการ

4) กลุ่มผลิตยางนอกและยางในของยานยนต์ ได้แก่ 1.บริษัท กู๊ดเยียร์(ประเทศไทย)จำกัด (มหาชน) 2. บริษัท ฮิวฟง รับบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) 3. บริษัท อีโนเว รับบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เนื่องจากการแข่งขันทางธุรกิจที่ค่อนข้างจะรุนแรงจึงทำให้ทั้ง 3 บริษัทนี้ต้องมีการปรับตัวโดยพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบการผลิตให้มีคุณภาพ และช่วยลดต้นทุน จึง

มีความพยายามในการเข้าร่วมทุนหรือทำสัญญากับต่างชาติในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ทั้ง 3 บริษัท มีการแสดงรายละเอียดของสัญญาเช่าระยะยาวและภาระผูกพันที่ค่อนข้างจะมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบและนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน และจากการที่ธุรกิจประเภทนี้ต้องมีการติดต่อกับต่างชาติ จึงทำให้ประสบกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในเรื่องของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะเห็นได้จากการเปิดเผยข้อมูลเรื่องนโยบายการบัญชีเรื่อง เงินตราต่างประเทศ, ข้อมูลความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และเครื่องมือทางการเงินที่ธุรกิจใช้เพื่อป้องกันความเสี่ยง ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

5) กลุ่มขายและบริการหลังการขายยานยนต์ ซึ่งประกอบด้วย 3 บริษัท ดังนี้ 1. บริษัท สวีเดนมอเตอร์ส จำกัด (มหาชน) 2. บริษัท เอส.พี.ชูซูกิ จำกัด (มหาชน) 3. บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน) กลุ่มธุรกิจนี้ จัดเป็นธุรกิจเช่าซื้อยานยนต์ ดังนั้นรายการที่พบในกลุ่มนี้จึงเป็นนโยบายการบัญชีเรื่อง การรับรู้รายได้ของธุรกิจเช่าซื้อ, ลูกหนี้กิจการเช่าซื้อ, และสินทรัพย์รอการขาย ซึ่งได้มาจากการยึดคืนมาจากผู้เช่าซื้อ นอกจากนี้ยังมีการแสดงความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาของลูกค้า โดยแสดงไว้ในหัวข้อเครื่องมือทางการเงิน

6) กลุ่มผลิตและจำหน่ายหลอดไฟยานยนต์ ซึ่งประกอบด้วย 1 บริษัท ดังนี้ บริษัท ไทยสแตนเลย์การไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) เป็นธุรกิจผลิตหลอดไฟสำหรับยานยนต์และแม่พิมพ์ บริษัทมิได้จัดทำ ข้อมูลจำแนกตามส่วนงานสำหรับธุรกิจแม่พิมพ์ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากหลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่างยานยนต์ เนื่องจากยอดขายของส่วนงานดังกล่าวคิดเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับยอดการจำหน่ายรวม

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า รายงานประจำปีมีการจัดทำและนำเสนอรายงานเป็นภาษาอังกฤษและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เนื่องจาก บริษัทจดทะเบียนต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน, บริษัทร่วมทุน และผู้บริหารระดับสูงที่เป็นชาวต่างชาติ การจัดทำรายงานประจำปีเป็นภาษาอังกฤษจะช่วยให้บุคคลเหล่านี้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากรายงานประจำปีที่ได้รับการแปลภาษาแล้ว ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว แต่มีบางบริษัทที่ไม่เห็นความสำคัญมากนัก อาจเนื่องมาจากบริษัทเหล่านั้นเห็นว่า การจัดทำเป็นภาษาอังกฤษอาจก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงตามมาภายหลัง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานประจำปีที่สูงขึ้นจากการแปลภาษา และการจัดพิมพ์รายงานประจำปีเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น และบริษัทยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดทำและจัดส่งรายงานประจำปีเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากบริษัทมีดำเนินงานใน

ประเทศ ผู้บริหารเป็นคนไทย จึงไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำและจัดส่งรายงานประจำปีเป็นภาษาอังกฤษ และจากการที่เทคโนโลยีสารสนเทศได้มีบทบาทมากขึ้นกับองค์กรธุรกิจ ทำให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการจัดส่งรายงานประจำปี ให้เป็นแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน โดยจะช่วยให้ นักลงทุนสามารถดาวน์โหลดข้อมูล ไปใช้ในการตัดสินใจได้ง่าย และรวดเร็วกว่าการจัดส่งแบบเป็นรูปเล่ม

ในรายงานประจำปี พบว่า บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ มีความพยายามที่จะปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการให้เป็นแบบกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่ายมากขึ้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งบการเงิน นอกจากนี้ ทุกบริษัทในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ มีการจัดทำตามแบบ 56-2 (รายงานประจำปี) ตามข้อกำหนดการเปิดเผยข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่สามารถบังคับให้หน่วยงานภายใต้การดูแลเปิดเผยข้อมูลตามนั้นได้ และยังพบว่าแต่ละบริษัทยังมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบ 56-2 (รายงานประจำปี) ที่แตกต่างกันไป การเปิดเผยข้อมูลที่เพิ่มเติมมากขึ้น จะช่วยให้ผู้ใช้รายงานประจำปีเข้าใจภาพที่ผู้บริหารมอง และเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในอนาคตได้ และอาจจะส่งผลทางอ้อมคือช่วยกระตุ้นให้ธุรกิจในอนาคตอื่นปฏิบัติตาม

ข้อสรุปจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี เมื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในภาพรวมแล้ว ผู้ศึกษามีการแยกศึกษาเป็นรายกลุ่มตามลักษณะการประกอบกิจการ และพบว่า ลักษณะของการประกอบกิจการที่แตกต่างกันส่งผลทำให้การแสดงรายการในรายงานประจำปีมีความแตกต่างกัน สามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มบริษัทที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมสูง เช่น กลุ่มผลิตและจำหน่ายแบตเตอรี่ และ กลุ่มผลิตเบาะและชิ้นส่วนหนังในยานยนต์ จะมีการแสดงรายการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้ใช้รายงานประจำปีทราบ

2. กลุ่มบริษัทที่มีคู่แข่งมาก ได้แก่ กลุ่มผลิตยางนอกและยางในของยานยนต์ และกลุ่มขายและบริการหลังการขายยานยนต์ ทำให้บริษัทมีความพยายามที่จะเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมให้มากขึ้น เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดี และสร้างความโดดเด่นให้แก่ธุรกิจ ,

3. กลุ่มบริษัทที่มีคู่แข่งน้อย ได้แก่ กลุ่มผลิตและจำหน่ายหลอดไฟยานยนต์ จะเน้นการเอื้อประโยชน์ต่อสังคมมากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจาก บริษัทไม่มีคู่แข่ง ผลการดำเนินงานค่อนข้างที่จะแน่นอน จึงต้องการดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในบริษัทมากขึ้น และต้องการสร้างภาพพจน์ที่ดีในสายตาของประชาชนทั่วไป

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า ลักษณะการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นไปตามข้อกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากภาครัฐ และมาตรฐานการบัญชี อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยตรง ต้องการให้งบการเงินในบริษัทจดทะเบียนมีการจัดแสดงรายการในรูปแบบเดียวกัน และช่วยให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้าใจและเชื่อมั่นในงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมากขึ้น และพบว่า ยังมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมจากมาตรฐานการบัญชี ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการกระจายการลงทุนได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าอาจจะมีค่าใช้จ่ายสูงให้กับธุรกิจก็ตาม แต่ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลและความรับผิดชอบของธุรกิจที่มีต่อสังคม

ข้อสรุปจากการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เมื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะการประกอบกิจการ พบว่า ลักษณะของกิจการที่แตกต่างกันส่งผลทำให้มีการแสดงรายการในงบการเงินที่แตกต่างกันไป โดยสามารถแบ่งอภิปรายเป็นกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มบริษัทที่มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ เช่น กลุ่มผลิตยางนอกและยางในของยานยนต์ และกลุ่มผลิตและจำหน่ายแบตเตอรี่ เป็นต้น จะมีการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการป้องกันความเสี่ยง

2. กลุ่มบริษัทที่มีคู่แข่งมาก คือ กลุ่มผลิตยางนอกและยางในของยานยนต์ จึงทำให้บริษัทในกลุ่มนี้ต้องมีการปรับตัวโดยพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบการผลิตให้มีคุณภาพ และช่วยลดต้นทุน จึงมีความพยายามในการเข้าร่วมทุนหรือทำสัญญากับต่างชาติในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ทั้ง 3 บริษัท มีการแสดงรายละเอียดของสัญญาเช่าระยะยาว และภาระผูกพันที่ค่อนข้างจะมากทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบและนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน

3. กลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเช่าซื้อยานยนต์ คือ กลุ่มขายและบริการหลังการขายยานยนต์ จะมีการแสดงรายการความเสี่ยงด้านสินเชื่อ, ความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญา, สิทธิทรัพย์รอการขาย และนโยบายบัญชี การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจเช่าซื้อ

4. กลุ่มบริษัทที่มีประเภทผลิตภัณฑ์น้อย คือ กลุ่มผลิตและจำหน่ายหลอดไฟยานยนต์ ไม่มีการนำเสนอข้อมูลแยกตามส่วนงาน เนื่องจาก บริษัทเป็นผู้ผลิตหลอดไฟ และแม่พิมพ์ สินค้าประเภทแม่พิมพ์มียอดขายน้อยมากเมื่อเทียบกับยอดจำหน่ายรวม

นอกจากนี้ยังพบว่า ความจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยรายการตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องที่แตกต่างกันระหว่างบริษัทส่งผลทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินต่างกัน เช่นในปีพ.ศ.2546 บริษัท อปิโก ไฮเทค จำกัด(มหาชน) มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาเพื่อช่วยสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีกว่าเดิม, รายการเคลื่อนไหวของทุนเรือนหุ้น จะเห็นได้ว่า บริษัทที่จะเปิดเผยเรื่องทุนเรือนหุ้นในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ต่อเมื่อมี รายการเคลื่อนไหวของทุนเรือนหุ้น บริษัทใดที่ไม่มีรายการดังกล่าวจะไม่มีเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นต้น

จากการศึกษาจะพบว่า ลักษณะของการประกอบกิจการ และความจำเป็นของบริษัทที่ต้องเปิดเผยรายการ เป็นประเด็นสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มธุรกิจยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาจึงนำมาประกอบกับการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในภาพรวม เพื่อให้เห็นภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น

5.3 ข้อสังเกตที่พบจากการศึกษา

1. จากการศึกษารายงานประจำปีในปีพ.ศ.2545และพ.ศ.2546 พบว่า กลุ่มบริษัทดังกล่าว มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษน้อยมาก ในปีพ.ศ.2545 มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 6 บริษัท ในปีพ.ศ.2546 มีการจัดส่งเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นจำนวน 8 บริษัท น่าจะมีการจัดส่งรูปแบบเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนชาวต่างชาติ นอกจากนี้การจัดส่งรายงานประจำปีเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น จะเห็นได้จาก ปีพ.ศ.2545 มีบริษัทที่จัดส่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 3 บริษัท ในปีพ.ศ. 2546 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 5 บริษัท แต่ก็มีไม่มากนัก จึงน่าจะมีการจัดส่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยให้สามารถอ่านรายงานประจำปีและดาวน์โหลดข้อมูลได้ง่ายกว่าเป็นเอกสาร แต่ทั้งการจัดส่งรูปแบบเป็นภาษาอังกฤษและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ถึงแม้ว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก ก็มีข้อเสียที่สำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานประจำปีสูง ซึ่งผู้บริหารของบริษัทดังกล่าวจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นให้ดีกว่าก่อนที่จะตัดสินใจและเลือกทางเลือกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทมากที่สุด

2. จากการศึกษารายงานประจำปี ในปีพ.ศ.2545 และ พ.ศ.2546 พบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมน้อยมาก ดังนี้ เรื่องสิ่งแวดล้อม ในปีพ.ศ. 2545 และพ.ศ. 2546 มีจำนวน 3 บริษัท โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 28.64 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก ส่วนเรื่องสังคม ในปี พ.ศ.2545และ2546 มีจำนวน 1 บริษัท โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 9.55 จึงน่าจะมี

การเปิดเผยข้อมูลในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคมให้มากขึ้น จากการศึกษาของ พงษ์ วีรศุทธาการ (แนวทางการประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน, 2543 : 42) พบว่า การที่เปิดเผยข้อมูลในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคมจะส่งผลดีต่อบริษัท คือ 1.ช่วยสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อลูกค้า 2.ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ลงทุน และเจ้าหน้าที่ โดยแสดงให้เห็นว่ากิจการจะมีความมั่นคงโดยลดความเสี่ยงที่จะเกิดภาระหนี้สิน 3.ผู้ถือหุ้นก็จะให้ความสนใจเป็นพิเศษด้วย เพราะว่าแนวโน้มของผลกระทบต่อต้นทุนสิ่งแวดล้อมอาจมีผลกระทบต่อผลตอบแทนต่อการลงทุนของกิจการ

3. จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทั้งในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ยังมีบางบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนตามกฎหมายที่กำหนด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงินซึ่งนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจผิดพลาด ก่อให้เกิดผลเสียอย่างมากตามมาสู่บริษัท กลุ่มบริษัทดังกล่าวจึงน่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และมาตรฐานการบัญชี การเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วนจะช่วยแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีพื้นฐานของการกำกับดูแลที่ดี มีความโปร่งใส ซึ่งจะช่วยให้ผู้ลงทุนเข้ามาลงทุนในกิจการมากขึ้น และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของประชาชนทั่วไป

5.4 ประเด็นศึกษาเพิ่มเติม

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่ามีประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นโอกาสต่อไปควรจะศึกษา เรื่องการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงิน ในกลุ่มอื่นๆ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในภาพที่ชัดเจนมากขึ้น
2. ในการศึกษาครั้งนี้สิ่งที่ผู้ทำการศึกษาพบคือ กฎหมาย ข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและมาตรฐานการบัญชี ,ลักษณะการประกอบกิจการ และความจำเป็นที่ต้องเปิดเผยรายการ เป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการเปิดเผย ในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาต่อไปว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย